

Nr 1180

Av herrar Söderström och Thylén, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 100, med förslag till förordning om mervärdeskatt, m. m.

(Lika lydande med motion nr 912 i Första kammaren)

I anledning av proposition 100/1968 med förslag till förordning om mervärdeskatt, m. m. får vi härmed anföra följande.

Skyldigheten att uppbära och till statsverket redovisa allmän varuskatt är inte en skattskyldighet i vanlig mening. Den är i själva verket ett åliggande för den skattskyldige näringsidkaren att av de betalningsskyldiga — de slutliga konsumenterna av varor och tjänster — uttaga och till statsverket inbetala belopp motsvarande skatten. Då det befunnits starkt motiverat att skäligen ersättning skall utgå till företagen för det omfattande arbete med skatteuppbörden som ålagts dem genom varuskatteförordningen har riksdagen genom beslut den 27 maj 1960 och den 14 december 1961 tillerkänt de skattskyldiga näringsidkarna rätt till särskild kostnadsersättning från statsverket för sitt arbete med skatten.

Enligt nu föreliggande proposition, nr 100, med förslag till förordning om mervärdeskatt, m. m. är avsikten att mervärdeskatten skall direkt avlösa den gällande allmänna varuskatten.

Mervärdeskatten skiljer sig till sin konstruktion från den allmänna varuskatten bl. a. därigenom att vid redovisningen till statsverket avdrag skall göras för den skatt som hänför sig till i princip alla förvärv under redovisningsperioden.

Särskilt för de mindre och medelstora företagen inom i första hand detaljhandeln, som i regel inte har kvalificerad redovisningspersonal anställd, medför detta nya moment i skatteredovisningen ett betydande extra besvär och ökat arbete såväl vid den löpande affärsbokföringen som i samband med redovisningen av skatten. Dessa företag tvingas därför i och med mervärdeskattens införande att i större utsträckning än hittills anlita utomstående arbetskraft för redovisningen. För många företag uppkommer sålunda genom skattesystemets omläggning en betydande ökning av de direkta kostnader som sammanhänger med skatteredovisningen. Detta förhållande borde i och för sig motivera en höjning av den kostnadsersättning som f. n. utgår för arbetet med den allmänna varuskatten.

Det är därför anmärkningsvärt och ägnat att inge starka betänkligheter att i propositionen inte intagits några bestämmelser över huvud taget om kostnadsersättning för arbetet med skatteuppbörden.

Allmänna skatteberedningen har anfört att fördelen för de skattskyldiga av den föreslagna förlängningen av respittiden för skatteredovisningens fullgörande skulle kompensera företagen för förlusten av kostnadsersättningen. Sedan departementschefen i propositionen föreslagit oförändrad respittid för deklaration och inbetalning av skatt har emellertid detta motiv för att slopa kostnadsersättningen bortfallit.

I propositionen har nu som skäl för att kostnadsersättning ej längre skall utgå anförts dels att kostnaderna för uppbörd och redovisning av skatten bör kunna kompenseras genom prishöjningar på varor och tjänster, dels att det skulle erbjuda svårigheter att utforma ett ersättningssystem som ger en helt korrekt ersättning för de faktiska kostnaderna.

I nuvarande pressade konkurrensläge torde det emellertid inte vara möjligt att vid en skatteomläggning genomföra andra prishöjningar än dem som direkt betingas av en höjning av skattesatsen. Svårigheterna att konstruera ett helt och hållet rättvist ersättningssystem är uppenbara. Men dessa svårigheter förelåg också då nuvarande ersättningsregler tillskapades, och de kan därför icke godtas som ett bärande argument för att slopa den kostnadsersättning som just på grund av övergången till ett mervärdeskattesystem med en mera omfattande och arbetskrävande redovisningsplikt framstår som ännu mer motiverad än tidigare.

De nya ersättningsreglerna bör som de nu gällande utformas schablonmässigt och efter samma riktlinjer som det av reservanterna i allmänna skatteberedningen framlagda förslaget.

På grund av vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att i den föreslagna förordningen om mervärdeskatt intages bestämmelser om rätt till särskild kostnadsersättning för de skattskyldiga som enligt nu gällande förordning om allmän varuskatt skall gottskriivas sådan ersättning,

att riksdagen måtte besluta om en utredning med direktiv att utforma regler om ersättning till de övriga skattskyldiga för det arbete som dessa enligt förslaget ålägges utföra som uppbördsmän för mervärdeskatten samt

att riksdagen — därest dessa förslag icke skulle godkännas — måtte fastställa en längre respittid för deklarationsavgivande och skattens inbetalning än den i propositionen angivna. Med hänsyn till erfarenheterna i Danmark torde redovisningstidpunkten förslagsvis böra framskjutas till den 18 i andra månaden efter redovisningsperiodens utgång.

Stockholm den 23 april 1968

Kurt Söderström (h)

Bengt-Olof Thylén (h)